

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in drugo tujino države 6 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Vsi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 22.

V Ljubljani, dne 31. maja 1916.

Leto XXIX.

O živinski kupčiji.

Po listih se je vzdignila huda burja proti sedanjemu načinu trgovanja s klavno živino. Cene mesu gredo neprenehoma kvišku; na Dunaju je kilogram boljše govedine že nad 10 kron in še ni videti, kdaj se bo ustavilo to neznosno dviganje. Med tem je prišel v javnost račun splošne avstrijske vnovčevalnice za živino, delniške družbe, ki se je pred par leti ustanovila s kapitalom 1.500.000 kron s sodelovanjem dunajske kmetijske družbe, dunajskega mesta, Splošne zveze poljedelskih zadrug, predvsem pa s pomočjo poljedelskega ministrstva za to, da bi na dunajskem trgu živinskim prekupcem preprečila nečedne spekulacije in naredila red v cenah. Zvezana je bila z vnovčevalnicami drugih dežel, ki so ji pošiljale živino za dunajski trg; ona jim jo je pa prodajala po dnevni ceni. Čimbolj se je večalo število tako poslanih živine, tem večji je bil njen vpliv na cene. Že pred vojsko je dobila vsled vedno čvrstejše organizacije precejšen vpliv na živinske cene v korist kmetu-prodajalcu živine in Dunajčanu kupcu mesa. Vojska je delovanje te Splošne vnovčevalnice silno dvignila. Vojaštvo potrebuje silno mnogo živine; jemalo jo je po svojih za Dunaj precej visoko določenih cenah v velikem številu od nje. L. 1915. je prodala na svoj račun 79.416 goved, veliko večino vojaštvu in pri tem zaslužila 5.200.000 kron. Ogromna številka! Pravila Splošne vnovčevalnice pravijo, da se sme vloženi kapital obrestovati le po 5 odstotkov; ves drugi čisti dobiček mora iti za dobre namene po določilih poljedelskega ministrstva. Konsumenti se pa vendar silno hudujejo, češ da je dobiček prevelik, in da je med drugimi reči tudi ta dobiček vzrok silni draginji mesa na Dunaju. Vnovčevalnica pa s svoje strani pravilno trdi, da je prodajala samo po dnevnih cenah, oziroma vojaštvu po

cenah, ki jih je to samo nastavilo in ni ničesar storila, da bi umetno višala cene. Ko bi bila sama imela dunajski trg v oskrbi, bi bile cene gotovo nižje. Tako so bile pa cene odvisne tudi od drugih velikih prekupcev, ki so seveda gledali samo na čimvečji dobiček. Na vsak način bi bile cene vsled tega še večje, ko bi ne bilo te vnovčevalnice.

Sredi šuma proti nji je pa prišel na dan letni račun koroške vnovčevalnice, ki so jo ustanovili koroški kulturni svet, njihova Zadružna zveza, celovško mesto in mesarska zadruga s kapitalom dobrih 100 tisoč kron. Ta je naredila dobička l. 1915 1.482.379 K, v primeri z lastnim kapitalom torej nad 1300 odstotkov. Na Koroškem je imela vnovčevalnica izključno pravico kupovati po svojih zaupnikih živino. Splošno lahko rečemo, da je s kmeti delala lepo; sile ni bilo nobene, kupčija popolnoma svobodna, cene čedne, precej boljše nego pri nas. S klavno živino se je pa vključ temu po tej poti preskrbelo vojaštvo in mesta. Zraven pa še tak dobiček.

Tisti, kateri zdaj kažejo na imenovani vnovčevalnici in jima očitajo prevelike dobičke, so začeli svoj boj iz zavisti. Ko bi bili posamezniki spravili te in večje dobičke, bi ne bilo nobene vojske v tem oziru. Ker sta to naredili dve, splošnosti služeci družbi, in ker sta s tem utrdili zadružno organizacijo, se kapitalistični mogotci zaganjajo vanju in seveda gredo za njimi ubogi ljudje, ki so tako dobili nekoga, o katerem sodijo, da jim tako neznosno viša cene za meso. Tem ne rečemo nobene besede, košček mesa je postal sladčica, ki je delavec nikoli ne vidi na svoji mizi, ki jo pa tudi mali in srednji uradnik zdaj že komaj pozna.

Številke, ki smo jih navedli, nas pa vse uče važnih reči. Najprej nam kažejo, kako zelo se je z živinsko kupčijo bogatila četa bogatih prekupcev na škodo živinorejcem in kupovalcem mesa. Dalje

nam pravijo, da se more odušitvo v tem oziru, katero se mora podreti, vsaj za čas vojske in za po vojski vsaj za toliko časa, dokler se živinoreja popolnoma ne prenove na prejšnje razmere po številu in kakovosti živine — preprečiti samo s tem, da se vsa trgovina pod državnim nadzorstvom monopolizira. Svobodna trgovina mora ponehati. Tisti pa, katerim se da v roke trgovina s klavno živino, pa morajo biti pod strogim nadzorstvom, da delajo za splošno korist, in da se njihov čisti dobiček porabi za dobre namene. Zdej se snuje po vseh deželah taka monopolska organizacija, ki jo bodo pa, — povejmo to na ves glas, — odločno ovirale različne maksimalne cene v posameznih deželah. Enotnosti ne bo, zato tudi ne popolnega uspeha, dokler se v tem oziru ne izenačijo cene. Dobiček ima dobiti v vsaki deželi vlada v roke. Potrebno je, da se takoj določi, kako naj se ta dobiček porabi. Po naši sodbi se ga mora nekaj naložiti za to, da bo po vojski z njim mogoče podpreti prenovljenje oslabele živinoreje; glavni del bi pa moral iti za to, da se revnejšemu ljudstvu preskrbi po dosegljivih cenah prepotrebna mast. Nas veseli, da so se tako izkazale naše trditve, ki smo jih ponavljali že ob začetku vojske, da namreč maksimalne cene nič ne koristijo, če se obenem z monopolom ne zagotovi blago.

Vojni dolgovi.

Komisija državnega zbora, — izmed naših poslancev je v nji dr. Jankovič —, ki pregleduje državne dolgove, je izdala te dni pregled, za koliko so narastli državni dolgovi od 1. jul. 1914 do 30. jun. 1915. O njih smemo reči, da so izključno vojni dolgovi. Cela vsota znaša okroglo 10 milijard. Vojska se je pričela koncem julija 1914;

zato obsega to letno poročilo pravzaprav samo 11 mesecev vojne dobe. Ker so bili pa začetkom stroški za mobilizacijo zelo veliki, smemo trditi, da povprek za našo državno polovico pride vojnih stroškov 10 milijard na leto. Po preteku drugega leta bomo torej šteli okroglo 20 milijard vojne-ga dolga. Za prenovljenje opustošenih de-žel, za pohabljenje, vdove in sirote bo tre-ba tudi okroglo 10 milijard. Koliko bodo znašali naši dolгови po končani vojski, se-veda ne vemo, ker ne vemo, kdaj bo sre-čala pamet naše sovražnike, da bodo iz-prevideli, da ne morejo nič opraviti in da je daljnje prelivanje krvi zločin od njihove strani. Toda že po tem, kar imamo pred seboj, smemo z gotovostjo trditi, da je naša država dovolj močna, da bo prenesla denarne posledice te silovite svotovne vojske. O vojni odškodnini, ki smemo z njo po sedanjih sijajnih vojnih uspehih trdno računati, ne govorimo. Pač pa moramo vpoštevati davek na vojne dobičke, ki je že v veljavi, in misliti na morebitni en-kratni vojni premoženjski davek, ki nam bosta gotovo odbrislala nekaj milijard. Glede na to in pa v nadi, da vedno pogostejše govorjenje o miru ni brez pomena, smemo s precejšnjo verjetnostjo trditi, da bi naša država lahko prenesla vojna bremena, ko bi imela po vojski 1500 milijonov novih do-hodkov več. Marsikaj se že da pri seda-njih izdatkih prihraniti, toda recimo, da je treba cele poldruge milijarde dohodkov več za obresti in odplačevanje dolga. Naša dr-žavna polovica ima 30 milijonov prebival-cev. Potemtakem bi prišlo okroglo 50 kron na vsako osebo več za državne potrebe na leto, ali na mesec malo manj nego 2 K 20 vin, to znesa na dan 14 vin. Če se to primerno razdeli, da bodo v prvi vrsti no-sili to breme premožnejši, zlasti tisti, kate-ri so v vojski obogateli, se brez velikih te-žav da to prenese. Revnejši bo cel svet. Seveda tudi mi, toda ko se nam povsod povrne zopet redno delavno življenje, tudi v obrti, se bo tudi toliko pridelalo in iz-delalo, da bo iz tega mogoče v doglednem času izplačati vojni dolg. Zapisali smo te vrstice zavoljo tega, ker se v tem oziru velikrat čujejo vznemirljive besede, ki se morejo samo s tem zavrniti, da se s števil-kami pokaže, kako stojimo. Kdor številke ne pozna, se da lahko nahujskati. Kdor jih pa ve, ve obenem tudi, da smo sposobni z lastnimi močmi ohraniti tudi v gospodar-skem oziru našo državo. Ni zadnja reč, ki jo omenjamo v tem oziru, sijajni uspeh zadnjega vojnega posojila, ki znaša nad 4 milijarde 400.000 K za našo državno polovico.

Nove naredbe o prometu z živino.

Preskrba vojaštva in civilnega prebi-valstva z mesom zahteva izredne določbe. Izkušnje med vojnim časom so nagnile vlado, da se po celi državi nakup živine za vojaštvo kakor tudi ves ostali živinski promet uredi na novi podlagi. Predno iz-ide dotična splošna naredba za celo dr-žavo, je bilo treba za Kranjsko izdati za-časne naredbe, katere je sedaj objavila

c. kr. deželna vlada za Kranjsko. Ker je zadeva silno važna, hočemo v kratkem dotične vladne določbe obrazložiti.

Pri deželni vladi se je ustanovila »Deželna komisija za ureditev živinskega prometa v vojvo-dini Kranjski«, katera ima skrbeti za to, da se vojaštvo in civilno prebival-stvo preskrbi s klavno živino in pri tem varujejo poljedelski in živinorejski inte-resi. Ta komisija bo imela določiti živino po okrajih in občinah, ki se mora oddati za klavno živino, ne da bi se poljedelstvo in živinoreja oškodovala, in sicer po ka-kovosti in namenu uporabe. Dalje bo imela določiti od vojaške uprave zahtevane mno-žine klavne živine kakor tudi klavno ži-vino, ki je potrebna za preskrbo civilnega prebivalstva. Izdelati bo morala načrt, da se ta potrebna klavna živina primerno pre-skrbi, in izdajati naročila radi načina do-bave. Ta komisija bo izdajala tudi legiti-macije za živinske nakupovalce živine.

Kot izvrševalni organ te deželne ko-misije se ustanovi posebna organizacija, ki nosi ime »Kranjska poslovalnica za nabavo klavne živine«. Da se omogoči delovanje te poslovalnice, je iz-dala deželna vlada nove naredbe, ki dolo-čajo sledeče: Splošna prepoved nakupovanja živine hodé od hiše do hiše ostane v veljavi in se tako nakupovanje dovoli samo zato upravičenim osebam. In sicer bodo smeli od hiše do hiše nakupo-vati živino nakupovalci za »Kranj-sko deželno poslovalnico klavne živine«, ki se o tem izkažejo z na ime se glasečo izkaznico, ki jo je izdala deželna ko-misija za ureditev prometa z živino v vojvodini Kranjski. Dalje se dovoli nabava živine onim samoporačnikom (oso-bito mesarjem in vojaškim formacijam, ki se posebno določijo in se izkažejo z na ime se glasečo izkaznico deželne komisije). Da bo mogoče kmetoval-cem se kljub temu preskrbeti s potrebno živino za rejo in za delo, se bo dalo dovoljenje za nakupe, a le tedaj, če pred-lože zanje potrdilo županstva kraja namembe, da se bo porabila živina, ki se nakupi, res za rejo in delo. To potrdilo mora občinski predstojnik stojišča kupljene živine odvzeti, ko izroči živinski potni list in ga poslati deželni komisiji. Za vsak nakup klavne živine bo torej treba legitimacijo deželne komisije, za nakup živine za rejo in delo kmetovalcem pa žu-panovega potrdila. Vsem drugim osebam je kupovanje klavne živine hodé od hiše do hiše najstrožje prepovedano. Vladna naredba hoče tudi urediti in postaviti pod strogo nadzorstvo izvoz živine iz dežele. Pravico, izdajati živinske potne liste za govedo, ki se naj spravi preko mej kranjske dežele, se prenese na politična okrajna oblastva, ki smejo izdati take ži-vinske potne liste samo na podlagi poseb-nega dovolila, ki ga izda kranjska deželna vlada od primera do primera. Dotičnim prošnjam naj se predloži ogledni list živi-nskega oglednika.

Maksimalne cene za klavno ži-vino se odpravijo, na mesto njih pa se vpeljejo takozvane »primerne« cene, ki naj služijo kot merilo za živinsko kup-

čijo. Po teh primernih cenah se bo potem tudi določilo, kaj je smatrati kot navijanje cen. In sicer se določijo kot primerne cene za vole po kakovosti 2 K 40 h do 2 K 70 h in za drugo klavno govedo po kako-vosti 2 K do 2 K 40 h za vsak kg žive teže. Da bo mogoče nujnim potrebam armade in civilnega prebivalstva gladko ustreci, na-laga deželna vlada vsem organom, da mo-rajo uradovati z največjo naglico in dati vse olajšave, ki so mogoče v okviru obstoječih zakonov in predpisov. Vladna naredba hoče preprečiti, da bi posamez-niki odrekli oddajo klavne živine zaradi upanja, da bi pozneje dosegli višje cene ali iz katerihkoli drugih vzrokov, ki se v se-danjih razmerah ne morejo vpoštevati. Polo-žaj je postal tak, da ne more biti več prepuščeno prosti volji posestnika klavne živine, ali svojo goved odda ali ne, ampak prodreti mora splošna zavest, da mora vsak to dati, kar je za skupnost potrebno. Zato se bo pri dobavi živine postopalo tudi z največjo od-ločnostjo in hitrostjo. Samo na ta način je mogoče v okom priti veliki in nujni po-trebi.

Kaj se zgodi, ako posestnik klavne ži-vine ne bi hotel oddati goveda kljub temu, da ga ne potrebuje? Tedaj se bo uporabil § 4. cesarske naredbe z dne 7. avgusta 1915. in dotični živinorejec se bo pri-silil, da živino odda deželni posloval-nici. V ta namen določa ces. kr. deželna vlada v sporazumu s 5. armadnim povelj-stvom sledeče:

Politična okrajna glavarstva se splošne pooblaste, da dobavo v lastnem delokrogu izrečejo in izvedejo. Pooblaščenim naku-povalcem kranjske deželne poslovalnice za nabavo klavne živine, kateremu kak živinorejec hoče prodati goveda, mora to najkrajšim potom pristojnemu okraj-nemu glavarstvu naznaniti s proš-njo, da se ona goved, katero nakupovalec določi, posestniku odvzame. Nato bo okrajno glavarstvo takoj najkrajšim potom brzojavno izreklo, da se ima dotična goved nakupovalcu izročiti, in bo županstvu naročilo, da takoj in brezobzirno oddajo govedu tudi izpelje. Če bo potreba, bo žu-panstvo rabilo orožniško asisten-co. Tedaj se bo brez vsakega po-gajanja določila cena, in če po-sestnik živine s to ceno ne bo zadovoljen, potem bo nakupovalec ponudeni denar založil pri županstvu in goved nemudoma prevzel. Ako misli po-sestnik govedu, da je oškodovan, se s tem prevzem govedu nič ne odgodi in mu ostane prosta sodna pot. Vse to se ima izvršiti kar mogoče kratko in točno.

Te naredbe, ki jih je vlada spoznala v sedanjih izrednih razmerah kot potrebne, so že v veljavi. Dokler se nova organiza-cija za dobavo klavne živine ne uredi, bo deželni odbor po svojih zaupnikih to izvr-ševal.

Pregled po svetu.

Wilson in mir. Ameriski prezident se je dolgo časa otresal ter ni hotel ničesar slišati o posredovanju za mir, češ, takral

bi bil že pripravljen, če bi me obe ententi prosili za to. Zdaj je pa čuti, da jemlje besedo že nazaj. Volitve so namreč pred durni. Slišal je govoriti, da ga mirovni republikanci, nemški in irski demokrati ne bi volili, če se bi trdo držal nasproti mirovni agitaciji. Zato se trdi, da je svoje stališče že izpremenil. Iz vašingtonskih krogov je prodrlo mnenje, da ententa ne more nikamor naprej in da torej do jeseni mora priti do miru. Wilson se baje tudi boji, da ga ne bi prehitela kaka druga nevtralna država.

Visoko letajo. Ko se je čulo, da bi se v Ameriki vendarle moglo kaj storiti za dosego miru, so se takoj oglasili tudi zastopniki četverosporazuma, ki baje odklanjajo vsako posredovanje za mir. Seveda: četverosporazum je odspodaj, je tepen, poražen, zato ni prav lahko sprijazniti se z mislijo za mir. Pa bo že prišel čas, ko se bo tudi nad njim izpolnil pregovor: Kdor visoko leta, nizko pade. Vlade četvero-

Svetovna vojska.

Bog z nami. Srečno napredovanje proti Lahom. Vseh uplenjenih laških topov — 280. Sovražnik se povsod umika. Cela vrsta utrjenih vrhov v naših rokah. Naši bombardirajo Arsiero in Asiago. Junaštva naših polkov v prestolonaslednikovi armadi. Osvojeni oklopni trdnjavi Casa Ratti in Cornolo pri Arsieri. — Zračni napadi na Bari, Schio, Vicenzo, Thiene. — Pri Verdunu stalni boji z majhnimi pridobitvami in izpremembami. Na macedonski črti tudi pokajo topovi.

Po stopinjah princa Evgena. Pri sedanjem prodiranju je naša hrabra armada

in konjeniki pa po dolini Terragnolo in čez prelaz Borcola. 15 do 20 parov volov je vleklo en kanon. Dne 1. junija je stala že vsa Evgenova armada v ravnini ter potiskala v neprestanih pohodih francosko, dokaj močnejšo vojsko nazaj ter jo pregnala iz Lombardije.

V enakih okoliščinah prodira tudi sedaj avstrijska moč proti laški ravnini, in po dosedanjih lepih uspehih smemo upati in pričakovati enakega izida. Pota so danes brez primere boljše; toda napor vojaštva niso manjši, kajti vsi grebeni in vrhovi so bili utrjeni in zasedeni. Naši so jih morali z naskoki osvojiti. Prehod visokih alp, ki se je izvršil pod vodstvom našega prestolonaslednika, je gotovo najsjajnejše delo v sedanji vojski.

VOJSKA Z ITALIJO.

Naše prodiranje v južnotirolskem ozemlju. Avstrijska fronta si je ustvarila sigurno prodiralno črto v ozemlju med rekama Adiza in Brenta. Napadalna črta je dolga do 50 km. Skrajni točki sta Zugna Torta (desno krilo) in Armenterra (leva krilo). Na tem prostoru je stražilo šest laških divizij ki so deloma ujete, deloma za boj nesposobne, ker so izgubile vso artiljerijo. Dne 23. maja so naše čete obvladovale sledeče točke: Na črti, ki pelje proti utrjenemu mestu Asiago (v okolišču VIL Communi) je na laških tleh utrjena postojanka Monte Verena (2019 m). Ta utrdba (6 km od naše meje) je tvorila z že prej navedenim fortom na Campolongo glavno opirališče sovražnih sil. — Južnozahodno od Monte Verena je v naši posesti kraj Casotto ob drugi cesti, ki pelje proti laškim utrdbam ob Arsiero. — Dalje so naše vrle čete zasedle kraj Tonezza in Monte Tormeno nekaj kilometrov od Arsiero. Dalje proti jugozapadu naši topovi zadevajo cesto (tretji prehod proti laški ravnini), ki pelje proti Schio. To mesto je važno, ker je središče italijanskih vojaških tvornic in izhodišče železnice v Vicenzo.

Vedno naprej! Tudi Suganska dolina je pozorišče trdih bojev. Severno od doline so zasedle naše čete gorski greben Salubio do Borgo. Južno se je pa sovražnik moral umakniti iz močno zavarovane postojanke K e m p e l (2303 m visok hrib), ki leži na italijanski meji južno od Borgo. Od tod ni tako težko prodirati proti jugu po dolini Val d'Asso proti Asiago. Poročila že govore, da naši mesto Asiago kakor tudi Arsiero že napadajo. Do 24. maja so naše napadalne čete zajele **24.400 mož, 524 častnikov, 221 topov, 101 strojnico, 15 metalcev min.**

Strašno delovanje avstrijskih topov. Laški listi opisujejo zlasti strašne topovske boje v južnih Tirolah ter trde, da deluje na 40 km dolgi črti dva tisoč topov in da so padale krogle kakor toča na laške postojanke, kajti o strelskih jarkih ni mogoče govoriti, ker je bilo vse razbito. Italijanom ni preostalo drugega, kakor da so se morali umakniti. Vse gore so pa polne Avstrijcev, ki napadajo povsod z nenavadno silo. Ko se je laška armada jela umikati, so nastale zmede v zgornji Italiji. Povelje, da se morajo kraji izprazniti, je došlo nepričakovano zlasti, ker se je prej zagotavljalo, da se ni bati hudega. Mesto Vicenzo

Postojanke zaveznikov v Solunu.

sporazumovih držav so, kakor se sporoča iz Washingtona, zaupno obvestile ameriškega predsednika Wilsona in državnega tajnika Lansinga, da še ne more biti o mirovnem vprašanju nobenega govora, češ, da to vprašanje še ni zrelo. Četverosporazumove države smatrajo častnikarska poročila o miru za prebivalstvo kot zelo kvarljiva in si prepovedujejo razširjevanje vesti o želji za sklepanje miru...

Proroki. List »Daly Mail« piše: Vojska se mora končati to poletje, ker ne more nobena stranka na bojišču več storiti, kakor bo storila do konca poletja. Došli smo na višek vojske. Gotovo je, da določijo smer boji poleti. Osrednji velesili sta razvneli tako vojsko, kakršne še nikdar ni bilo. Letošnje leto je usodno, nobene napake, ki bi jo še napravili, ne bi mogli več popraviti.

ubrala isto pot in isti čas, kakor pred 215 leti princ Evgen, ki je uspel z drznim načrtom, da je napravil prehod čez alpe s svojo 30.000 mož broječo armado. Princ Evgen Savojski je stal s svojo armado spomladi leta 1701. v okolici Rovereto ter iskal priložnosti in izhoda, kako bi mogel priti na italijansko ravnino. Ni bilo skoraj nič upanja, da bi se mu ta veliki naklep posrečil. Francozi, ki so se polastili Lombardije, so se norčevali: »Če Evgenovi vojaki nimajo perla, da bi po zračku prišli k nam, po suhem jih ne bo.« Toda Evgen je bil drzen v načrtih, pa nagel v izvršitvi in delu. Po divjih pečinah in visokih grebenih je dal napraviti pota. Kmetje so tekmovali z vojaki. Spočetka so kmetje zmajevali z glavami, češ, odkar ljudje pomnijo, ni šel noben voziček tod čez. Evgen se je posrečilo. Dne 27. maja je jela prodirati njegova armada čez alpe: pešci čez Trembeleno in po pobočjih doline Vallarsa, topovi

so izpraznili; iz Padove so preselili arzenale.

Ob Suganski dolini se sovražnik umika. Izpočetka, ko od naše strani ni bilo znatnega odpora in so se italijanske čete nemoteno vgnezdile po obmejnih črtah, so zasedli Lahi tudi Sugansko dolino. Zdaj je prišel dan obračuna; umikati se morajo pred našo silo. Doslej so naše čete zasedle vrh Cima Cista, severno od Suganske doline, prekoračile potok Maso ter vkorakale v mesto Strigno (Stiegen). Južno od tod je v naši posesti višina in prelaz Kempel; po mnogih težavah je naš III. armadni zbor v tem ozemlju razširil črto proti vzhodu in zahodu ter se polastil zlasti važnih višinskih postojank Corno di Campo Verde (2129 m), jugovzhodno od mesta Borgo pa vrhov Civaron in Cima Undici. Te točke so bile utrjene z vso umetnostjo sedanje tehnike, dasi so že po naravi kakor trdnjave.

Velike izgube je imel sovražnik tudi v tem ozemlju (južno od Suganske doline). Topniški ogenj je nanj sipal s tako silovitostjo, da se je vdalo 2500 mož, med njimi več višjih častnikov. Med uplenjenim materijalom je bilo 300 koles, več topov in strojnih pušk.

Naši letalci so 24. maja metali bombe na kolodvore v Peri, Schio, Thiene, Vicenza ter na vojašnice, pošto in grad v Bari. — Sovražnik je isto noč bombardiral iz zračne višine Trst, ne da bi bil kdo zadet. Tudi skode ni nobene.

Dvojna korist. Iz vojnega tiskovnega stana se naznanja, da so naši zajeli poleg velikih italijanskih topov tudi mnogo municije, ki je Lahi niso mogli uničiti. Na nekaterih točkah so naši topničarji laške 28 cm topove kar obrnili ter prožili na bežeče Italijane.

Celo pred Elbo je došel neki naš podmorski čoln ter obstreljeval 23. maja plavže v pristanišču Porto Ferrajo. Obenem je pa tudi potopil laški parnik Washington. (Otok Elba leži vzhodno od Korzike.)

Boji za Arsiero in Asiago. Arsiero je majhen kraj ob iztoku dveh dolin: Posina in Astico; nahaja se ob železniški progi Asiago—Schio—Vicenza. Strategično je kraj jako važen, kajti njegove utrdbे zapirajo vse črte, ki vodijo iz doline Posina, s Col dei Laghi in z Monte Tormeno v dolino Astico. V dolini Astico so v to svrhu skupine manjših utrdb. Oklopna utrdba na desnem bregu Astico obvladuje cesto s Tonneze v Barcarole, druga utrdba na levem bregu obvladuje ceste s hribov Erico. Tretja skupina zapira dolino Posina. Da se prepreči prodiranje čez Barcarole pri Posini, stoji na visoki planoti Noveano vrsta utrdb. Važne utrdbे so na Monte Alba 1219, na Colle di Xomo 953, baterije na Cogolo 1656 in P. Campedello 1436.

Asiago šteje 600 prebivalcev. Stoji na 900 metrov visoki planoti Sette Comuni, 20 km od avstrijske meje. Asiago je središče in sprednji kraj Sette Comuni, končna postaja železnice iz Benetk, strategično največjega pomena in je središče za skupino utrdb, ki imajo enako nalogo kakor prej omenjene.

Za tema dvema skupinama utrdb se razprostira visoka planota s povprečno višino 1200 m. Višine so: Col Echer 1367,

Monte Nuova 1320, Monte Bertiago 1358 metrov.

Dne 25. maja je padla oklopna utrdba Casa Ratti v bližini Arsiero v naše roke. Poročnik Albin Mlakar, doma pri Celju na Štajerskem, (saperski odd. št. 14) je vdrl v trdnjavo ne glede na nevarno obstreljevanje od obeh strani in ujel sovražnikove saperje, ki so hoteli trdnjavo razstreliti. Uplenil je tri težke havbice in dva lahka topova. — Tudi oklopna utrdba Cornolo, zahodno od Arsiero, je padla. O teh in drugih slavnihih činih pišejo vojni poročevalci tako-le:

Čete nadvojvoda prestolonaslednika, ki so pregnale 25. maja sovražnika v dolini Astico zahodno od Barcarole, in nato izčistile ozemlje severno od Monte Cimone, so priborile 26. maja zopet velikansk uspeh, ker so vzele oklopno utrdbo Casa Ratti, ki pripada notranjim utrdbam skupine trdnjav pri Arsiero in ki zapira cesto južnozahodno od Barcarole. Ob zavzetju te utrdbे se je izpričal odločen, drzen duh c. in kr. častnikov, duh, ki se je n. pr. pokazal v junaštvi pomorskega letalca Koneviča. Zdaj se je odlikoval saperski poročnik 14. bataljona Albin Mlakar, ki je z malim številom ljudi premagal utrdbo. Italijanski saperji so pravkar nameravali oklopno utrdbo razstreliti, ko jih popolnoma presenetili s svojimi ljudmi Mlakar, ki jim zabrani razstrelbo in jih ujame; tri oklopne havbice in dva lahka topova je zaplenil

Zmagovalci tretjega zbora napredujejo južno od Suganske doline. Zmagovalci gorovja, ki se razteza od Corno di Campo Verde do Meata, vojaki 3. armadnega zbora, so tudi v tem severno od Asiago ležečem prostoru napredovali. Vzeli so 5 km od Asiago ležeči vrh Monte Moschicci, ki nadvladuje Asiago več sto metrov. Napredovali so tudi južno od doline Sugana. C. in kr. čete, ki so tam napredovale, so prodirale na grebenih, ki se raztezajo ob dolini, proti vzhodu in so vzele 1251 m visoko goro Cima Macro. — Stalnih utrdb v Val d'Assa so se naše čete polastile že dne 25. maja.

PRI VERDUNU.

Poizkusi Francozov. Ob Mozi so se lotili Francozi, da bi se s protinapadi mogli kaj ganiti. Severozahodno od trdnjave Vaux so nemške čete zopet vzele glavni jarek, ki ga je začasno zasedel poprej sovražnik. — Dne 23. maja je nadaljeval Francoz trdovratno velike napade pri Douaumontu, a se mu je slabo sponeslo; Nemci so jih veliko pobili, okrog 800 pa ujeli. — Francozi tako-le sporočajo: »Pri Verdunu se je nadaljevala bitka na vso moč resno in sicer na obeh straneh Moze. Nemci so se posluževali zahodno od višine 304 v najboljšeje meri metalcev plamenov, zaradi tega se jim je posrečilo, da so vdrl v francoski jarek severno od Thiaumont; povsod drugod so francoski vojaki obdržali svoje postojanke.«

Semintja. Kdor hoče zasledovati boje ob Verdunu, mora imeti podrobno izdelan zemljevid in pregled posameznih točk. Zadnji čas se najbolj imenuje gozd Caillette, ki leži zahodno od forta in vasi Vaux. Tu so imeli Francozi 23. maja veliko izgub; Nem-

ci so jim odvedli tudi 850 neranjenih vojakov. Blizu tam (severovzhodno od Verduna) je gozd Thiaumont, kjer so Nemci udri v francoske järke, in Haudramont (kamenolom). — Zahodno od Moze so Nemci odbili tri napade pri vasi Cumieres ob železnici. (Precej za tem je višina »Mrtvi mož«.)

BALKAN.

Boji v Macedoniji. Več dni so trajali spopadi med Dovatepe in Majdan. Ker sta došla kralj Peter in Aleksander v Solun, sodijo nekateri, da se pripravlja velika ofenziva.

Na bojni črti Dojran—Gevgjeli grme že nad en mesec topovi. Skoraj vsak dan se čuje gromenje, vendar pa Francozi in Angleži meje še nikjer niso prekoračili. Del preosnovane srbske armade so že izkrcali v Solunu.

VOJSKA Z RUSI.

Na ruskem bojišču ni posebnih dogodkov. Včasih se meri obojestransko topništvo, večkrat si skušajo zdaj na naši, zdaj na sovražni strani pomagati z rovi, ki jih podminirajo in zažgo.

Zračni napad. Skupina nemških letal je napadla ponoči od 25. do 26. maja postajo ruskih letalcev Papenholm na otoku Oesel. Bombe so padle večinoma na letalske lope.

Tedenske novice.

Odlikovanje. Vitezki križec Franc Jozefovega reda na traku vojaškega zaslužnega križca je podeljen kot garnizijskemu šef-zdravniku dr. Vinkotu Gregoriću v Ljubljani.

Smrtna kosa. V Dobrničah so pretekli teden pokopali ondi v pokoju živečega župnika-domačina: č. g. Franceta Perpar. Služboval je kot župnik dalj časa v Zagradcu in pri Sv. Trojici. Vsled srčne hibe je moral izpreči in zaprositi za pokojnino. Pomagal je v dušnem pastirstvu v svoji rojstni fari do zadnjega. Mir njegovi duši!

Vodstvo odvetniške pisarne dr. Ivana Šušteršiča je prevzel g. dr. Fr. Pavletič poprej odvetnik v Gorici.

Društvo »Dobrodelnost«. Deželna vlada kranjska je odobrila pravila novega društva »Dobrodelnost«. To društvo ima namen pomagati kolikor mogoče žrtvam vojske: invalidom, vdovam in sirotam padlih vojakov. Več o namenih in delovanju tega društva pozneje.

Poroka. Pretečeni teden se je v ljubljanski franciškanski cerkvi poročil gosp. Vladimir Remec, ravnatelj zavoda za pospeševanje obrti z gdč. Heleno Pollakovo, hčerko veleindustrija in ravnatelja Karla Pollak.

Umetni led. Tvorница za izdelovanje umetnega ledu v Ljubljani je jela poslovati.

Za »Rdeči križ« se je nabralo: V Cerknem na Goriškem 2154 K 13 v.; v Ljubljani znaša skupna vsota vseh zneskov, nabranih in darovanih v prid »Rdečemu križu« 48.545 K 43 v.; v Planini pri Rakeku 600 K; v krškem okraju 11.443 K; v Mostah

pri Ljubljani 665 K; v Žireh 1500 K; v Mariboru 16.731.

IV. vojno posojilo. Takole številko so zapisali na Dunaju, ko so sešteli vse četrto vojno posojilo: **4.326.900.000**, kar pomeni štiri milijarde, 326 milijonov, 900 tisoč K. Ta številka se bo še pomnožila, ker se podpisani naknadno še sprejemajo. Ogrji so podpisali nekako 1800 milijonov.

Dunajski odbor za goriške begunce je zbral 304.718 K 48 v. dobrotelnih darov v prid beguncem; oddelek za obleko je prejel 309.341 K 64 v. Bog plačaj vsem dobrotnikom.

Prošnja. Županstvo Sela-Šumbreg (p. Zagradec-Fuzine) prosi, da bi se mu naznanilo, kje se nahaja slaboumna in božjastna Marija Robida iz Dol. Podšumbrega. Izgubila se je po Veliki noči. Nedavno (12. maja) se je baje mudila v št. Jurju pod Kumom.

Birmancem v begunskem taboru v Brucku o. L. je deželni odbor kranjski naklonil 300 K za botrinstvo. Otroškemu zavetišču v Trziču je dovoljena podpora v znesku 1000 K. — Tudi ljubljanska mestna občina pošlje za botrinstvo v Bruck 300 K.

Cena tobaku se zviša. Da se pokrijejo obresti vojnega posojila, bo vlada menda že s 1. junijem povišala cene tobačnim izdelkom in pa poštnim pristojbinam.

Nevarno je pobilo 18. maja v premogoköpu v Gorenji vasi pri Mirni premočarja Alojzija Blatnik iz Sevnice. Kos premoča mu je padel na glavo ter mu razmesaril čelo. Prepeljali so ga v belnišnico v Kandijo. Upati je, da Bog vrlemu cerkvenemu pevcu povrne ljubo zdravje.

Sadno drevje je ponekod praj lepo cvetelo. Takratno slabo vreme je pa slabó vplivalo na razvoj ter je večina cvetja odpadla brez oploditve. Na Štajerskem je malo krajev, kjer bi sadje dobro kazalo. Enako je tudi na Kranjskem.

Razne novice.

70letnico rojstva je praznoval 22. maja vodja in predsednik katoliškega centra (središča) v nemškem državnem zboru dr. Peter Spahn. Zaslužnemu voditelju nemških katoličanov so došla iz vseh katoliških krogov iskrena voščila.

Za nadškofa v Prago pride dopredanji brnski škof gróf Pavel Huyn.

Ali so se poboljšali, ali jih je prignala sila? Razni italijanski listi poročajo, da je imel bivši zadnji francoski poslanik pri sveti Stolici, Nisard, te dni daljše pogovore s papežem Benediktom XV. Zatrjuje se, da je dobil Nisard od svoje vlade „narodo“ pripraviti vse potrebno, da se Francija zopet sprijazni s svetó Stolicó.

Marija zaščitnica Bavarske. Bavarski kralj Ludovik III. je izprosil od sv. očeta Benedikta XV., da se sme bavarska dežela izročiti posebnemu varstvu Marijinemu in da se sme 14. maja praznovati god Marije, zaščitnice Bavarske (patrona Bavarije) kot deželni praznik.

Velik tat. V okraju Delnice na Dalmatinskem je ustrelil vojak, ki je stal na

straži, velikega volka, ki je napravil ondotnim kmetom do 20.000 K škode. Raztrgal je nebroj ovac, prešičev itd. Ljudje so vojaka, ki je volku s puško posvetil, bogato obdarovali.

Toča. Dne 21. in 22. maja je v djakovškem in brodskem okraju v Slavoniji strahovita toča uničila zelo obsežna polja pšenice. Škoda je velikanska. Slavonija je znana žitnica na našem jugu.

101 leto je dosegel duhovnik iz minoriškega reda P. Franc Iwanicki, ki je umrl 22. maja v Lvovu.

100 milijonov mu ni pomagalo. V Harrisburgu v Severni Ameriki je zgorel milijonar David Stamba. Ponoči je izbruhnil požar; drugi so se rešili, on in njegova žena sta pa zgorela. Premoženje cenijo na 100 milijonov.

Post. V Berlinu dobi ena oseba samo četrť kilograma mesa ali masti na teden.

Vojaške novice.

Visoko odlikovanje. Naš cesar je dovolil fml. prestolonasledniku Karlu Franc Jožefu, da sme nositi red »Pour le mérite« (za zasluge), ki mu ga je podelil nemški cesar.

60 letnico praznuje v svojem glavnem stanu maršal nadvojvoda Friderik dne 4. junija.

Novo vojaške zaslužne svetinje. Naš cesar je ustanovil novo stopnjo vojaške zaslužne svetinje in pa železni zaslužni križec s krono in brez krone — za možstvo, ki se odlikuje v vojski.

Častitka. Vsem braniteljem naše lepe domovine na obsoški fronti voščiva vesele in zdrave binškošne praznike ter jim častitava za vztrajnost proti hinavskemu Italijanu.

Kakor skale v boju stali, radi ste življenje dali, branit' dom in venec svoj.

Jurij Stular in V. Rožman v Dolinčah nad Pliberkom.

Veseljé vojakov. Kako zaslužno delo stori, kdor pošilja vojakom dobre časopise, je razvidno iz naslednjega pisma: Cenjeni »Domoljub«! Tukaj pri gorskih havbicač smo še vedno čili in zdravi. Za to dobroto se nam je zahvaliti Bogu in Mariji posebno ta mesec, ki je najlepši izmed vseh. Naj bi Kraljica majnika bila vedno z nami ter nam delila pomoč in tolažbo v tako resnih in hudih časih. — Obenem se tudi lepo zahvalim (jaz in moji tovariši) za »Domoljub«. Prečitam ga od prve do zadnje vrstice, potem pa gre iz rok v roke med tovariši. Kdor ga enkrat bere, ga hoče imeti vsakikrat. Ako se katera številka zakasni, me že skrbi, če bi je ne dobil. Pri bateriji ga dobivam samo jaz, čitajo ga pa vsi radi, stari in mladi, kajti tukaj je nas Slovencev lepo število, pa tudi Čehi ga radi berejo. Z Bogom! A. Opara, Trebnje; Karč Zagorjan, Čatež; Jože Arh, Okrog; Franc Pribožič, Rajhenburg; Janez Repnik, Zg. Brnik; J. Kozamernik, Mojstrana; Janez Janžekovič, Metlika; Leopold Prijatelj, Vinica pri Sodražici; Fr. Bambič, Kom-

seze; Jož. Zupančič, Šmartin; A. Vajdel, Prevalje.

Za dom invalidov je prepustil cistercijanski samostan Sv. Križ (Heiligenkreuz) na Nižjeavstrijskem 60 oralov zemljišča. To velikodušno in domoljubno dejanje zasluži vse priznanje in — posne-manje.

Malo takih. V Prekmurju je dal domovini posestnik Štefan Seres devet sinov; doslej je padel samo eden. Janez Deuč, tudi iz Prekmurja, je poslal pa 8 sinov na bojišče. Cesar mu je podaril 500 K in srebrno uro.

Veseljé nad laškim porazom vsepovsod. Še celo v Atenah so poročila o velikih uspehih avstrijskih čet proti Lahom povzročila veliko radost. Listi so pridedili posebne izdaje. — Avstrijski vnarni minister dobiva čestitke od veljavnih oseb.

Se bodo kesali. Ko so izpraznjevali Lahi naša zasedena ozemlja, se je z njimi deloma odstranilo tudi prebivalstvo. Ljudje, ki se sovražniku priklopajo, se bodo pozneje kazensko zasledovali.

Veliki transporti laških ujetnikov so dohajali vsak dan z južnih Tirol v Bozen. Laški vojaki so zdravi, a precej raztrgani. Tudi ranjencev je veliko. Naše izgube na Tirolskem so primeroma zelo nizke.

16.800 častnikov so izgubili doslej (tekomi enega leta) Italijani. Med temi so všteti seveda tudi ranjenci in ujeti. Celotno izgubo možstva pa ceni »Köln. Ztg.« na 700.000 mož.

»Abasso Salandra!« (Doli s Salandrom!) so vpili laški vojaki med transportom v ujetništvo. Iz tega se pač vidi, kakšno razpoloženje vlada med laškimi četami.

Nemiri v Milanu. Italijansko prebivalstvo je izvedelo o naših uspehih le potom švicarskih listov. Na glavnem trgu se je zbrala velika množica, ki je klicala, naj se vojska konča in sklene mir.

Koliko izprememb! Vsled avstrijskih uspehov proti Italiji se je laški generalni štab preselil najprej v Verono, sedaj že v Brescio. — Lahi se tolažijo, da jim pride v kratkem na pomoč tri milijone Rusov. — V Turinu in Milanu je proglašeno oblegovno stanje zaradi nemirov. — Tisoče beguncev spravljajo na jug. — Več laških generalov je vpkojenih. — Laški listi se jeze nad Rusi; češ, zakaj se o njih nič ne sliši? So li postali hromi? — Giolitti je pozvan h kralju. — Ministrski svet v Rimu se je pečal 4 ure z dogodki na tirolskem bojišču; priznali so, da je položaj resen, a ne vznemirjajoč. (?)

Promet z blagovnimi vzorci je dovoljen tudi na vojnopošt. urade št. 58, 59, 67, 77, 90, 96, 97, 107, 108, 143, 154, 155, 158, 201, 232, 504; ustavljen pa na vojnopoštne urade št. 16, 32, 34, 45, 48, 49, 64, 65, 69, 73, 93, 95, 98, 113, 153, 157, 188, 190, 217, 218, 221, 224, 302, 308, 317 in 323.

Več kot 3500 topov imajo Nemci pred Verdunom.

Dopisi.

Iz Črnomlja. Teden Rdečega križa. Druga leta smo v Črnomlju prvi teden v majniku obhajali Florija-

novo slavnost (4. maja). Staro in mlado se je pripravljalo, da kar najsijajnejše počasti ta dan, ki je zaobljubljeni mestni praznik iz časov, ko je mesto veliko trpelo po požarih. Letos smo pa svoje domoljubje najbolj pokazali s človekoljubnim sodelovanjem meščanstva in okoličanov za Rdeči križ. Spored je bil sledeči: Dne 1. maja je bil cvetlični dan, prodaja domačih in umetnih cvetk in patrijotičnih znakov po šolski mladini pod nadzorstvom učiteljstva. Nabirali so se tudi člani za Rdeči križ. Dne 7. maja se je vršil v hotelu Lackner v ta namen koncert, ki daje najbolje spričevalo požrtvovalnosti udeležencev in spretnosti igralcev in igralk. Med obilno udeležbo uradništva, duhovščine, učiteljstva in meščanstva je gospa Amalija Vajs z učenkami proizvajala posamezne točke na klavir v največjo zadovoljnost občinstva. Sledila je godba na lok in petje. Koncert je zaključil srečolov, ki je dal lepe dobitke. Čisti dohodek ta dan za Rdeči križ je znašal 502 K 46 vin. — Spokorna procesija. Drugič že v tej vojski je črnomaljska župnija pod vodstvom dušnih pastirjev romala v spokorni procesiji k žalostni Materi božji na Graškem vrhu koprivniške župnije. Prekrasen razgled od te cerkve po vsej Belikrajini in sosedni Hrvaški, kakor tudi naravna lega za božjo pot, je dala povod za obilno udeležbo onih, ki imajo svojce v vojski ali sicer iščejo tolažbe v bridkosti za padlimi junaki pri Tolažnici žalostnih. V spodbudni in tolažljivi propovedi je g. kaplan Cerar bodril zbrano množico k potrpežljivosti, zaupanju in vdanosti v voljo božjo v teh težkih časih poskušnje in je tudi dosegel v srečni poslušalcev zaželjeni uspeh. Semkaj tudi obilno romajo Kočevarji iz koprivniške, nemško-loške in planinske župnije, kjer skupno s Slovenci molijo za srečen izid svetovne vojne v prid katoliški Avstriji, za mir in spravo njenih mnogojezičnih narodov.

Kolovrat. Slovesno sprejemanje novih udov Marijine družbe se bo vršilo v Kolovratu na binško praznik. Zjutraj ob sedmih bo skupno sv. obhajilo, popoldne ob štirih pa slovesen shod ter sprejemanje novih udov.

Ribno pri Bledu. Teden »Rdečega križa« se je pri nas vrlo obnesel. Krajevni odbor je storil v polni meri svojo dolžnost. Nabralo se je 408 K. Nabiranja se je udeležila tudi šolska mladina pod spretnim šolskim vodstvom, in Marijina družba. Srčna hvala vsem dobrim darovalcem, ki so s svojo darežljivostjo pokazali pravo krščansko ljubezen do bližnjega ter se tako izkazali kot pravi domoljubi. — Četrto vojno posojilo je narastlo na sijajno vsoto 26.500 kron. Vse za Boga, dom, cesarjal!

Sv. Trojica nad Cerknico. Na binško ponedeljek bo običajni romarski shod pri Mariji Pomočnici na Tabru. Na binško nedeljo zvečer ob sedmih bo najprej pridiga, potem slovesno kronanje prenovljenega Marijinega kipa in pete litnije z blagoslovom. Na binško ponedeljek zjutraj ob 6. uri pridiga in potem slo-

vesna sv. maša. Romarji bodo imeli priliko prejeti sv. zakramente, ker bo v nedeljo popoldne spovedovalo več gg. spovednikov. Častilci Marijini, prihitite v obilnem številu na prijazni romarski grič, da se poklonite Mariji Pomočnici, Kraljici miru, ter jo prosite, da že skoraj nakloni težko pričakovani mir, našim junakom pa srečno vrnitev!

Col pri Vipavi. Vojnega posojila so podpisali: pri župnem uradu 53.000 K, potom šolskega urada 8000 K, pri raznih denarnih zavodih nad 80.000 kron. Za »Rdeči križ« se je nabralo čez 420 kron: rednih članov se je oglasilo 40. Cela občina se hvaležno odziva potujočemu vojaštvu in ga z vsem potrebnim, v kolikor mogoče, preskrbuje; je pa tudi vojaška oblast našemu občinstvu zelo naklonjena.

Iz gorenje Istre. Teden »Rdečega križa«: V občini Materija se je nabralo 1236 kron 6 vin. Članov se je vpisalo 190, razmeroma največ v vasi Kozjane, namreč 32. V občini Podgrad in sicer v vaseh: Hrušica 86 K 4 vin., Podbeže 60 K 18 vin., Javorje 29 K 14 vin., Loče 24 K 26 vin., v župnijski cerkvi 138 K, v »Narodnem domu« v Podgradu so tudi veselico v ta namen napravili, tako da znaša vsa nabrana vsota za občino Podgrad okoli 2000 K. — IV. vojno posojilo: »Zavarovalnica za govejo živino« za Materijo 1000 K, župnijska cerkev v Hrušici 2000 K, župni beneficij v Hrušici (v obveznici) 13.600 K. — Cene živil pri aprovizaciji v Klancu meseca maja: bela moka 64 v., testenine 1 K 44 v., koruza 64 v., kava 7 K 20 v., sladkor trdi in v kockah 1 K 4 v. kilogram. — Stebri domačije: Rodovitne njive, hlevi polni živine, skrbni gospodarji, božji blagoslov. Dokaz zato je sedanja vojna; pogledimo v mesta, potem na deželo, pomislimo na draginjo in prepričali se bomo. — Sovražniki domovine: Oderuhi, skopuhi, trgovci brez vesti.

Listek

Gramoz in Otrobek.

Vesela povest z žalostnim koncem.

Spisal — r.

(Dalje.)

Izprva sem bil tako prestrašen, da nisem vedel, kaj naj storim, ali naj tečem, se branim ali kričim. Ko sem se pa odločil za zadnje, se je srditi črevljar že utrudil ter me odslovil z besedami: »No, sedaj sem ti pa pokazal Pezdirja, ti smrkolin ti!«

Jaz sicer pomena teh besedi nisem razumel, pač sem pa spoznal, da ne morem sprejeti nezasluzene nagrade s »kneftro« brez primerne povračila. Še isti dan sem zaupal svojim součencem in prijateljem iz višjih razredov prigodek s Pezdirjem in njegovo kneftro. In kmalu nato je izvedel ves »Graben«, da je pod Črevljarskim mostom črevljar, ki je silno hud, če kdo bere naglas napis nad njegovo delavnico.

Pezdir je pa potem imel dolgo časa mir — samo med šolskim poukom; kajti

otroci večji in manjši so hodili v šolo in iz šole najraje mimo njegove delavnice in se med potjo vadili v branju s pomočjo njegovega naslova. Pri vsakem glasnem »Pezdirju« je priletel črevljar s kneftro v roki iz delavnice in lovil marljivo bralce.

No, mene ni nikdar več ujel. Ogibal sem se njegove delavnice kakor postopač orožnika in hodil raje čez most. Zato sem pa vselej kar z mostu prebral parkrat »propovedani« naslov, to pa tako glasno, da me je črevljar prav lahko slišal. Seveda jaz nisem nič več čakal, da bi mi bil v drugo »pokazal Pezdirja«, marveč sem jo urno odkuril takoj po končani bralni vaji.

Sedaj sicer nič več ne berem glasno napisov na ulicah, pač pa se še vedno rad oziram po njih, zlasti če imajo kaj nepravilnega ali celo smešnega na sebi. Tudi na napis nad Otrobkovo mokarijo sem se parkrat ozrl, to pa slučajno vselej takrat, ko je posetnica tega napisa stala med durmi. Kot radovedna ženska, me nekega dne vpraša, kaj vidim posebnega na njenem napisu, in takoj sem se udomačil. Vselej, kadar sem šel mimo prodajalne, sem moral izpregovoriti z njo par besedi, in tako sem izvedel tekom enega leta vso zgodovino njenega življenja, ki pa ni posebno zanimiva.

Doma je bila, oziroma je bil Otrobek, da govorim, kakor je sama o sebi govorila, v enem izmed tistih krajev na Gorenjskem, kjer ne poznajo deklet, ampak samo dekljice. In ti dekljice, kakoršni so že, veliki ali majhni, močni ali slabi, pridni ali navihani, so vsi moškega spola. V ženski spol stopijo šele, kadar se omože. Otrobek je pa to navado, da je govorila o sebi, kakor bi bila moški, obdržala celo v zakonu, noter do smrti. Ljudje se so hitro oprijeli te njene navade in so govorili o njej, kakor bi bila moker, ne pa mokerica. In tako je prišlo, da je Otrobek prodajalno odpiral in zapiral, da je prenašal vreče in tehtal, da se je omožil in slednjič umrl.

Otrobkov oče je bil bajtar in pijanec. Ko je bil zapravljen bajto in tisto malo sveta, kar ga je bilo krog nje, je postal abstinent ter se preselil na pokopališče, kjer je legel k večnemu počitku.

Osiroteli Otrobek v ženskem krilu je pa šel v Ljubljano k stricu in se učil mokarije. Temu poklicu se je bil pa posvetil s tako vnemo, da ni le ločil posameznih vrst moke in otrobi, marveč je tudi po zunanje vzel nase okroglo obliko z otrobi nabasane vreče, ali, kakor pravijo izvedenci taki vreči, otrobka. Naš živi Otrobek je bil namreč bolj male postave, okrogel, debel, lepo enakomerno zalit, skoraj brez vratu in se je le proti temenu zoževal, to pa komaj vidno, torej res pravi otrobek. Samo v eni reči mu ni bil prav nič podoben. Navadni otrobek je namreč molčec, naš Otrobek pa, lastnik »prodaje« z raznim blagom je bil sila zgovoren. To lastnost je pa imel gotovo le zato, ker se je vsilil med moški spol, kajti znano je, da ženska večinoma molči, kadar — spi. Sicer je bil pa Otrobek skozi in skozi poštena in dobra duša.

2. Gramoz.

Sedaj pa pogledimo še drugega junaka naše povesti! Bil je cestar in se je pisal

Gramoz. Svoje kulturno delovanje — lepe ceste so pri vseh narodih vidno znamenje kulture — je razširjal na Dunajski cesti menda noter do Save. Zagledal sem ga vselej že od daleč; bil je namreč velikán po postavi, pravi Martin Krpan.

Od časa do časa je dvignil počasi lopato, naložil par kamenčkov in jih vrgel v kako brazdo, ki jo je njegovo bistro oko zapazilo na gladki cesti. To naporno delo ga je očividno utrudilo; kajti takoj nato je vselej globoko vzdihnil, naslonil se na lopato in začel počivati. Pogledal je gori in doli, če bi se s kom mogel podati v kak podučljiv pogovor, da bi na ta način koristno porabil zasluženi čas oddiha. Navadno je ob taki priliki tudi podvrgel temeljiti preiskavi svojo pipo, ki mu je venomer nagajala.

Mene je vselej prosil za užigalice, dasi je dobro vedel, da jih nimam. Toda ta prošnja mu je služila le v dostojen ugod k daljšemu pogovoru, ki se je redno sukalo krog — Kitajcev.

Ta s kitami ozaljšán rod mu je bil namreč silno pri srcu. V otroških letih je vedno sanjaril o tem, da bi šel na Kitajsko za misijonarja in bi tako gradil in gladil poганom pot v nebesa. Ker je bil pa edini sin, je moral prevzeti dedščino svojega očeta, c. kr. nadcestarja, na — cesti.

Gramoz je bil namreč iz jako stare cestarske rodovine. »Vsi moji pradedi«, mi je pravil mož ponosno naslonjen na lopato, »so bili cestarji, da, nekateri celo, kakor n. pr. moj oče, nadcestarji. Naša rodovina je stopila parkrat v ožji stik celo s papeži in cesarji. Tako je staremu očetu mojega starega očeta podaril papež Pij VI. en cekin, ko se je peljal tudi na Dunaj. Mojega očeta oče je pa govoril z Napoleonom. Prijezdil je od Sv. Kristofa sem in ga vprašal po gostilni »Pri ruskem carju«, kjer ga je menda čakal ruski car. Cesar mu je hotel podariti cekin, a moj stari oče ga v svoji prevzetnosti ni hotel sprejeti. Rekel je, da mu to že zadostuje, da je govoril s francoskim cesarjem. Neto mu je Napoleon prijazno salutiral in odjezdil.

Stari oče nam je ta dogodek z velikim ponosom pripovedoval. Meni se je pa zdel mož zelo neumen, da ni vzela cekina; zakaj za zlat si lahko kaj kupim, za salutiranje pa nihče nič ne da.

Sploh pa mojega očeta oče ni mogel biti pravenski. Pehal se je tako na cesti, da je dobil pljučnico, ki ga je v enem tednu spravila pod zemljo. Pomislite, končal se je v cesarski službi in to celo na cesti. Če ni bil to samoumor, potem pa res ne vem, kaj je pravzaprav samoumor. Čudno, da mu niso odrekli cerkvenega pokopa. Gotovo so spoznali, da ni bil pri pravi pameti.

Ko mi je prvokrat pripovedoval to zgodbo, sem mu skušal oporekati, češ, da tisti cesar, ki je salutiral »njegovega očeta očetu«, ni mogel biti Napoleon, ker ta ni bil nikdar v Ljubljani. Toda govoril sem ni bil nujno ušesom. Mož je bil prepričan, da je Napoleon najraje jezdit na izprehod po Dunajski cesti proti Ježici. (Dalje.)

Voščilo moji mili mamici za god iz vojne.

Letos zopet, kakor lani, od domače hiše stráni, na pomembni dan današnji — daleč, daleč v vojni strašni žalosten Vaš god obhajam. — Dalja pa, ki je med nama, ne ovira — draga mama — najine ljubezni vroče; a koravno ni mogoče ustno mi voščil izreči in v desnico Vašo seči, sestri za domačo mizo, — gledati v obraz Vam blizo. V mislih vsaj sem z Vami vedno vsaki dan in uro slednjo. — Kaj naj voščim, mama mila? Srečnih dnevov brez števila, vsega, kar srce želi Vam, dobri Bog naj podeli Vam! Voščim vse, kar si želite, mir, po katerem hrepenite. Upajmo, da pride skorej; drugo leto da osorej bomo skupaj godovali, god veseli praznovali, zbrani vsi v družinskem krogu in dajali hvalo Bogu.

Vide z Mirne.

Pohvala kranjske dežele in njenega prebivalstva.

Kranjski deželni odbor je imenom naše dežele čestital zmagovitim in slavnim vojskovodjem, ki na morju in na suhem vodijo naše zmagoslavne; nad vse hrabre čete, katerim se je zahvaliti, da verolomni sovražnik ni mogel udreti v našo deželo. Čestital je vrhovnemu poveljniku naše mornarice Antonu Hausu k imenovanju velikim admiralom, ter generaloma pl. Boroeviću in Rohru, ki neposredno branita kranjske meje, k častnemu imenovanju generalnim polkovnikom.

Vsi trije gospodje so se pisмено zahvalili za čestitko deželnemu odboru ozir. deželnemu glavarju.

Veliki admiral Haus je pisal v slovenskem jeziku:

Marinekommandant.

Dne 12. maja 1916.

Visokospoštovani gospod deželni glavar! Čestitke prebivalstva vojvodine Kranjske izražene v tako toplih besedah so me s ponosom in veseljem napolnile. Prosim Vas, velespoštovani gospod deželni glavar, blagovolite sprejeti za čestitke, ki ste mi jih v lastnem imenu izrazili, mojo najpriščnejšo zahvalo ter sporočite tudi isto našim vrlim Kranjcem, ki na suhem in na morju tako častno in hrabro pri branitvi države sodelujejo.

Naj bodo vsi mojega najtoplejšega sočustva na usodi lepe dežele Kranjske zagotovljeni.

Z velespoštovanjem in srčnimi pozdravi beležim

A. Haus l. r., Gr. Adm.

Generalni polkovnik pl. Boroević je pisal:

Deželnemu odboru vojvodine Kranjske

v

Ljubljani.

Vojnopoštni urad št. 305, dne 11. maja 1916

Za zelo časteče me čestitanje k mojemu povišanju izrekam slavnemu deželnemu odboru prisrčno zahvalo. Prizadeval si bom slejkoprej, da branim vojvodino Kranjsko, katere prebivalstvo je s svojim patriotičnim obnašanjem mojo nalogo bistveno olajšalo, pred vpadom nasprotnika.

Z izrazom posebnega velespoštovanja beležim najudanejšo

Boroević m. p., g. p.

Generalni polkovnik Rohr je odgovoril:

Vaše preblagorodje!

Ves vesel ljubeznjivih čestitk povodom mojega imenovanja, prosim Vaše preblagorodje kakor tudi kranjski deželni odbor, da sprejme mojo najtoplejšo zahvalo.

Z izrazom najodličnejšega spoštovanja

Rohr m. p., g. p.

Armadno povelje generalnega polkovnika Boroevića.

Na obletnico vojne z Italijo je generalni polkovnik Boroević izdal sledeče dnevno povelje:

Vojaki armade ob Soči!

Jutri bo obletnica, ko nas je verolomna Italija, ko smo se borili na drugih bojiščih proti premoči, zavratno napadla, da nam zada smrtni udarec.

Če je ta nezvesti sovražnik po enem letu vojne bridko razočaran, če se mu kljub njegovi znatni premoči ni posrečilo ničesar priboriti, če danes mi stojimo tam, kjer smo stali v začetku vojne, če so Trst, Gorica in Tolmin trdno kakor skale v naših rokah, tedaj je to Vaše slavno delo in Vaša nesmrtna zasluga.

Božja kazen se bliža nasprotniku, katerega so Vaši udarci omajali. Vaši tovariši na Tirolskem so ga vrgli precejšen kos nazaj, nekaj tisoč ujetnikov, dosti topov in velik vojni plen je v naših rokah.

Prav kmalu bo tudi armada ob Soči zbrala sadove svojih naporov. Vaše že ves čas izpričano junaštvo mi daje poročstvo, da bo Vaše delo uničevalno.

Na bojišču, 22. maja 1916.

Generalni polkovnik pl. Boroević.

Slike in črtice z bojišč.

V slovo junaku.

V četrti soški bitki se je odlikoval tudi Anton Klemenčič, rojen 1895 na Lokvici pri Metliki. Z gališkega bojišča je bil z drugimi vred pozvan na soško fronto. Bil je pri strojnica. Kot vzor-vojaku mu je

bilo namenjeno odlikovanje, ki ga pa ni dočakal, kajti 22. novembra 1915 je padel zadet v čelo.

V spomin mu je zložil desetnik Viktor Vidmar naslednjo pesem:

Poznam prostorček tam vrh skalnih sten,
kjer križ na grobu dviga se lesen;
pod njim prijatelj moj počiva,
po vroči bitki sladko sniva.

Pozdravlja tiho te le solnca soj;
v bližini pa besni krvavi boj.
Oj, blagor tebi onkraj groba
poplačana ti je zvestoba.

V gomili hladni rane ne bolé;
utésene po domu vroče so želje.
Bridkosti, ki so te težile
v nesmrtni venec so se zilile.

Zdaj venec zmaže v raju te krasi
Mordá še meni kmalu zažari
dan svidenja, ki me privede
v nebeški raj in pa do tebe.

Dotlej pa spavaj mirno in sladkó
junak. Naj bo ta pesem ti v slovó.
Raduj se v boljši domovini!
Nikar ne zabi nas v tujini!

Kdo me je varoval?

Enoletni prostovoljec L. P., bivši gojenec kn. šk. zavoda v Št. Vidu — piše svojemu stricu:

Predragi stric! Prvo leto vojaškega življenja je poteklo; začena se drugo — in Bog ve, če se ne bo še tretje. Toliko spominov imam, da se mi zdi kot bi bilo celo leto prijeten sen težav in bridkosti. Minilo je in poneslo s seboj marsikak bolesten utripljaj srca in neštivilno pritajenih vzdihov, ki jih je čulo le uho Stvarnikovo. Ko sem oblekel cesarsko suknjo, mi je nehote prišel v spomin oni izrek našega častitljivega vojnega gospoda: »Z Bogom, mladost!« In če pomislim na pretekle dneve, se mi zdi, da sem toliko doživel, kot bi bil star petdeset let, če prav jih v resnici še polovice nisem dosegel. Upam pa, da se še vrne mladost z vso svojo lepoto, a ne več mladeniču, marveč — možu.

Temna noč je bila takrat, ko smo korakali molče prvič v strelske jarke. Vsakemu izmed nas so se vrstile temne slike pred očmi; kamorkoli se je ozrl, ni videl drugega, kot žetev smrti. Kakor grozne sence so stali tik ob poti razdrti domovi; nemo, od požara očrnelo zidovje je pričalo, da tu potekajo težki dnevi; in ko se je v zraku posvetilo, se je vse pokazalo v veličastni grozi. Trenutno je nočno tišino pretrgel zamolkel grom topa; po zraku je nekaj završelo, padlo na tla. — Se en pok — in zopet vse tiho. Gledal sem vse to in poslušal; prizadeval sem si, da se takoj privadam tej godbi in tem predstavam, pa ni slo tako hitro.

Prišli smo do cilja, kamor smo bili namenjeni. Kmalu je pogledalo solnce iz daljave; da vidi, kaj je napravila noč. Dan je bil hujši od noči. Zrl sem igro, saj sem bil navzoč. Videl sem, ko je sovražna krogla siknila in prinesla smrt junaku. Videl sem srčno kri, videl, kako je borec se s smrtjo stiskal pesti, grebel s prsti po zeleni

travi, krčil roke in se premetaval sem in tja. — Smrt je bila zmagovalka. Nепremično je obležal; nikdar več se ne bo ganil. Krije ga tuja zemlja, dokler ne vstane, da prejme plačilo, ki ga je v obilni meri zaslužil.

Izginjala je vrsta za vrsto iz zakopa; zdaj pride vrsta na nas. Tiste treantke bi najraje opisal, pa noče pero; roka je pre-slaba, da popiše, kaj je srce čutilo takrat. — Vzel sem kartico in svinčnik, naslovil jo na očeta: »Če prejmete, dragi oče, to-le kartico, vedite, da sem vse vse pre-stal in da se veselim pri mami, kjer ni žalosti. Zadnji pozdrav vsem!« Izročil sem dopisnico tovarišu s prošnjo: »Ako vidiš, ali izveš, da sem padel, prosim te, oddaj to kartico na moje domače.«

Ni je oddal. Tukaj sem še in se veselim življenja. Kdo mi je dal to milost? ... Izpuščam celo vrsto dogodkov za prihodnjič in začnem za nekaj mesecev pozneje. — Pokleknili smo doma v očetovi hiši k večerni molitvi, da po starem običaju odmo-limo rožni venec, preden gremo k počitku. Končali smo rožni venec in odmolili lita-nije Matere božje. Na koncu smo še pri-dejali lepo molitvico: »Spomni se, o pre-mila Devica Marija, da še nikdar ni bilo slišati, da bi bila Ti koga zapustila...« Molil sem jo z njimi, ker jo znam že od otroških let; glasovi vseh so postajali vedno tišji, vsakemu izmed nas se je začel tresti glas, dokler niso solze hvaležnosti nadomestile zastalnih besed, ki niso mogle iz grla na dan. Živo sem se takrat zavedal, kdo mi je stal ob strani v onih težkih dneh: »Ona, ki nikogar ne zapusti; ki se njeni prošnji priporoči.«

Zavedal sem se tega takrat in zave-dam se še vedno in se bom, dokler mi smrt, ki mi je morda blizu, ne prebrga te zave-sti. In če mi jo pretrga, zavedel se bom pri Njej, ki me bo privedla v varen pristan sreče.

Končam!

Srčno pozdravlja prav vse Vam vedno iz srca vdani L.

Čas šole.

Bojišče, 17. maja 1916.

Dragi bralci »Domoljuba«! Marsikate-rega misli hite v tem času čez hribe in do-line v daljnje tuje kraje. Marsikatera žena solznih oči in zamišljena strmi večkrat pred seboj v tla in premišlja, kako bo sirota sama z otroki zmogla toliko dela, še bolj pa, kdaj pride tisti dan, ko se vrne dragi mož, ljubi ate. — Da, težke rane prizadeva grožna vojska; marsikatera bo tudi neza-celjiva. V splošnem pa bodite prepričani, da bo sedanji čas čas šole, iz katere se bo-mo vrnili polni bogatih izkušenj, koristnih za življenje. In po končani vojski bo tudi kmečki stan dobil drugo lice. Ko sedaj gremo iz kraja v kraj, povsod vidimo kaj novega. Zdi se mi, kakor poučno potova-nje in za resnega, pametnega gospodarja — je tudi. Koliko je bilo že predavanj po deželi o pašnikih, o vrednosti paše za ži-vino in tudi z ozirom na pomanjkanje de-lavnih moči. Predavanja niso imela popol-nega uspeha, ker marsikateri je mislil, da so to samo bajke, da to ni za naše razmere itd. Sedaj pa marsikateri neverni Tomaž vidi, kako delajo, kako gospodarijo in kako

se živina redi po drugih krajih. Kolikokrat sem žalostnega srca premišljal, koliko lepe zemlje leži po naši domovini, kjer bi se lahko redilo veliko živine, sedaj pa ne do-naša nobene koristi, marveč samo kaže za-nikrnost gospodarstva. V veliko tolažbo mi je, ko slišim marsikatega svojega to-variša, ko gledamo te pašnike in lepo ži-vino: Pri nas bi pa tudi lahko tako imeli. Tudi jaz bom tako napravil, če se vrnem. Kajne lepi sklepi. Jaz upam, da se bo mar-sikateri vrnil boljši gospodar, kot je bil, ko je šel od doma. Tako bo sedanji čas res čas šole. Rane se bodo zacelile, teža-ve in trpljenje se bo pozabilo, in lepši časi nam bodo sijali. Mnogo srčnih pozdravov pošilja in želi vsem bralcem »Domoljuba« Janez Sinkovic.

Gospodarske vesti.

Gospodarski in tržni pregled.

Vedno bolj pogosto se tudi med pa-metnimi možmi po mestih sliši glas, da mo-ramo skrbeti za r a z v o j k m e t i j s t v a. »Nazaj k domači grudi« — to je vodilni klic pravih prijateljev naroda. Popred smo navadno slišali: »Le skrbimo, da se bodo tovarne zidale, da bomo dosti strojev, slad-korja, pletenin in drugih izdelkov na tuje prodali. K nam bo prišlo zlato iz daljnih dežel in z zlatom si bomo po ceni živež kupili.« In res se je tako delalo. Mnogo naj-boljših moči je drlo v mesta in Ameriko prodali, smo vedno več domačih izdelkov

Prišla je vojska, meje so se zaprle, stroji in drugi izdelki so ostali doma. Se par let naj bi po tem krivem potu hodili, pa bi se Angležem res posrečilo, da bi nas izstradali. Zdaj vsi spoznajo, da je pravi steber države le kmet. Mesta in tovarne, ki so tudi neobhodno potrebne, imenuje znani Rosegger grobove narodove. Isti pravi, da ponujajo mesta prijetne slaščice jedi, prikupljivo mehkužnost življenja, ki človeka omami in preslepi, da se komaj odtrga od te more; toda prave sreče mu vendar ne morejo dati. Največja norost se-danjega časa je v izseljevanju iz dežele v mesta. Kaj pa ima v mestu? Ali je suženj gospoda, ali suženj stroja ali suženj pisar-ne. Pravo kmečko delo bi morala postavo-dajati res pospeševati in nagraditi. Moč dr-žave je le v zdravem kmečkem stanu. Kje je lepše, kakor na domačih njivah in trav-nikih? Kje več prostosti, kakor v kmečki hiši? Tu se človek res uživi v svoje delo in skoro ne ve, kdaj mu mine dan. Tu de-lajo in se razvijajo vse človekove moči; solnce in težko delo ga krepita in utrđita. Ali je pa kaj upanja, da bi se navadil na kmečko delo in življenje človek, ki ni bil rojen v kmečki hiši? Težko. Le oni, ki so še v otročjih letih videli težko delati očeta in mater, ki poznajo ptiče petje po ze-lenih logih, žvižg kosa, duh mrve in vonj zrelega žita, katerih srce je navezano na lepoto preprostega domačega življenja, bo-do znali prav ceniti lepoto kmečkega de-la. Gotovo se bo po novih postavah kme-tijstvo še veliko bolj pospeševalo.

Vprašalo se je, koliko ima mesar do-bička, ako kupi kravo ali telico po poprej-

snji najvišji ceni 2 K in proda meso po 4 K. Račun je čisto priprost. Naj tehta taka krava 500 kg. Čistega mesa je navadno 260 kg, torej dobi za samo meso 40 K več, kakor je dal za telico. Loja je okoli 20 kg, koža, notranji deli in vse drugo je za povrh. Mesarjev dobiček znaša okoli 200—300 K pri živali. Naši navadni mesarji plačujejo žival po 3 K in sekajo po 4 K. — Mesarji so zelo nezadovoljni, ker ne smejo več kož prosto prodajati. Vse blago prevzame centrala, ker morajo biti vojaki dobro obuti. Sicer pa mora biti kož zelo veliko. Za samo vojaštvo se pokolje na dan do 6000 glav, ali na mesec 180.000 goved. Kljub temu je mlade živine še vendar veliko. Za gospodarstvo se torej ni veliko bati. —

Kmete je začelo skrbeti, kako bo letos s krompirjem. Zima je bila mila, poganjati je začel zgodaj, pri saditvi so se kali odlomile, zdaj ga prav veliko ni ozelele; zlasti v močni ilovnati zemlji ni mogel prodreti plasti, če je bil podoran. Marsikomu se je že pozimi zdelo, da bo krompir slab za seme, ker je bil tako voden. — Žita dosedaj posebno lepo kažejo; pri pesi se pa opaza, da je bilo semintje seme slabo. Pri pesi se pozna, kako prav so naredili vsi, ki so ji spomladi z gnojnico pognojili.

Velik vrišč je nastal po časopisih, ko je izkazala dunajska vnovčevalnica a svoj lanski račun. Vsega kapitala je imela na akcijah 15 milijona kron, čisti dobiček je pa vendar znašal po vseh zelo visokih stroških 537 milijonov. Družba se zagovarja, da je zalagala armado z živino in sicer le slabo tretjino vse vojaške potreščine. Dve tretjini je preskrbela tvrdka Saborsky na Dunaju, ki ima zastopnike po celem cesarstvu in je kupovala za vojaštvo tudi zelo slabo živino. Zaslužila je najmanj dvakrat toliko, kakor vnovčevalnica, ki je prodala le 110.393 goved, 7088 telet, 16.893 prešičev, 6143 goved za pleme, skupno 143.405 živali, za katere je dobila 127.023.087 K. Na račun (v komisiji) so prodali še 23.860 goved, 15.797 prešičev, 1988 ovc in 531 telet za 38 milijonov. Delala je z dobičkom 7%, to se pravi, da je imela pri vsakem tisoču, ki ga je izdala, 70 K čistega dobička. Ker je pa v kupčiji vedno tudi nesreča zraven, je moral dobiček znašati najmanj 10%. Zraven izkazane dobička je zaslužila ta vnovčevalnica še 314.108 K pri prodaji krmil. Dobiček se bo porabil za občekoristne namene, zlasti za pospeševanje živinoreje. V Gor. Avstriji ji zdaj očitajo, da je izpodrinila vse druge poštene trgovce in ima zdaj pravi monopol v trgovini z živino.

Nemška vlada zahteva do 5. julija od kmetov 5 milijonov stotov sena in 7 milijonov stotov slame. To so velike množine; toda vojska mora imeti, kar ji gre.

Casopisi so poročali, da zna pri nas vlada zaseči tudi krompir. Krompirjeva letina letos ne obeta veliko. Če kmetje še veselje do dela izgubijo, bo res nastalo pomankanje. Najbolj manjka za enkrat za bele. Debeli prešiči bodo pa le po obilem krmiljenju s krompirjem in turščico dobili dosti masti.

Prav podučno sliko, kako se trgovina v sosednjih deželah razvija, nam kaže Švica. Leta 1910. so uvozili pšenice

4.824.408 q, 1914. leta 4.408.391 q. Gotovo je bila precej dražja, kakor leto popred, toda ljudje morajo vendar živeti; ovsu 996 tisoč 337 q, 1914. leta 1.463.432 q. Oves so prejšnja leta rabili za rejo mlade živine. Zdaj ga druge države ne puste več prodajati. Ječmena 230.129 q, 1914. leta 167.374, riža 33.801, 1913. leta 137.535, turščice 1.133.139 q, 1914. leta 779.263, krompirja 303.385 q, 1914. leta 1.326.321 q. Tu zopet vidimo, kako nevarno je za deželo, ki ob času vojske nima zadosti živeža doma. Kave lani 130.956 q, 1914. leta 106.008 q, sladkorja 191.086, 1914. leta 358.014 q. Sladkorja ne morejo dobiti, kar imajo, so dobili od nas in Nemcev, katerim morajo svoj sir prodajati; volov 2651, 1913. leta 48.979. Meso so popred dobivali iz drugih dežel, da so imeli več mleka in sira na prodaj. Zdaj je ta kupčija skoro ustavljena. Ovac 1065, 1913. leta 113.257, usnja 32.083 stotov, 1914. leta 48.969 q, petroleja 329.267, 1913. leta 629.429. Prodali so: čokolade 249.644 q, 1914. leta 153.395 q. Tu se pač vidi, da je vojska prinesla denar; ker drugače bi si ne mogli toliko čokolade privoščiti. Mleko (sterilizirano in kondenzirano) 436.816, 1914. leta 43.918, sira 332.111 q, 1914. leta 347.848 q, kož 66.546, 1914. leta 109.491, cementa 656.680, 1914. leta 453.231, zlatih ur 556.510, srebrnih 2.676.882, navadnih ur 9.029.032 za 4 milijone več kakor prejšnje leto, avtomobilov 13.495, 1914. leta 3819.

Francozi morajo Angležem samo za vožnjo premoža skoro 2 milijona kron več plačati, kakor prejšnja leta. Močnih krmil imajo na Francoskem menda še preveč, ker je zelo veliko tovarn za oljnata semena, drugod jih povsod primanjkuje.

Goveje živine je bilo 22. maja na Dunaju 1219 glav, volov le 262. Prodajali so voli do 490, krave 400—465. Zelo živahno je bilo na prešičjem sejmu 23. maja. Mesarji so že pred sejmom pokupili 3905 živali, zlasti debelih prešičev. Na sejmu so pripeljali 3962 prešičev. Debele so plačevali do 7 K za 1 kg, mesnate do 630. Mleka je po mestih veliko več, odkar se je začelo zeleno krmiljenje. Iz daljnih krajev prihaja mleko že kislo, ker mlekarne nimajo ledu.

Nadomestilo za žveplovo moko. Ker bo letos silno malo žveplove moke za zatiranje trsne plesnobe, ali pa je morda sploh ne bo dobiti, zato je važno, da vinarji pravočasno poskrbe za kako nadomestilo. Med mnogimi sredstvi, ki so nadomestilo za žveplovo moko, se je doslej najbolje obnesel kalijev hipermanganat, ki hitro učinkuje in to ne le proti plesnobi, ampak tudi proti gnilobi grozdja. S kalijevim hipermanganatom se trte škrope, in sicer se vzame na 100 litrov vode 10 dek kalijevega hipermanganata in 2 do 2 kg finega, mastnega, vgašenega apna. Kalijev hipermanganat se dobi v vsaki množini pri c. kr. kmetijski družbi kranjski in Ljubljani. Natančno navodilo, kako se je posluževati kalijevega hipermanganata se nahaja v spisu »Bolezni na grozdju«, ki se dobi pri kmetijski družbi za 10 vinarjev ali po pošti za 15 vinarjev ter je denar za ta spis v znamkah naprej poslati. — C. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani.

Tedenska pratika.

Petek, 2. junija: Sv. Marcelin, muč. — Sv. Erazem, škof-muč. — Sv. Justin, muč. († 166.)

Sobota, 3. junija: Sv. Klotilda, kraljica. († 545.) — Sv. Oliva, dev.

Nedelja (6. povelikonoč.), 4. jun.: V evangeliju napoveduje Jezus prihod Sv. Duha, ki bo pričeval o njem. — Sv. Frančišek Karačiolo. († 1608.)

Ponedeljek, 5. junija: Sv. Bonifacij, škof, apostol Nemčije. († 755.) — Sv. Valerija. — Sv. Dorotej, muč.

Torek, 6. junija: Sv. Norbert, škof. († 1134.) — Sv. Klavdij. († 693.)

Sreda, 7. junija: Sv. Robert, opat. Četrtek, 8. junija: Sv. Medard, škof. († 545.) — Sv. Maksim, škof.

Solnce vzhaja ob 3. uri 55 minut, zahaja ob 8. uri 5 minut.

Luna: Prvi krajec dne 9. junija ob 1. ponoči.

Sv. Klotilda, kraljica.

(† 545.)

Klotilda je postala svetnica na kraljevem dvoru ter je vsem stanovom lep zgled. Device se lahko uče od nje ljubezni do tihega, mirnega življenja, pobožnosti in domače pridnosti. Omoženim je Klotilda vzor milobe, ki je z njo izpreobrnila poganškega moža. Vdove spoznavajo lahko na njej duha prave pobožnosti, ki je zanje prav posebno primerna.

Klotilda je bila burgundska princesa, ki ima velike zasluge za izpreobrnjenje frankovskega ljudstva. Njena mladostna leta niso bila nič kaj posuta s cvetkami. Živela je pri svojem stricu Gundobaldu, ki je bil dal umoriti njenega očeta, mater pa v vodi utopiti. Gundobald jo je dal frankovskemu kralju Klodviku za ženo. Odslej se je neumorno trudila, da bi svojega moža odvrnila od poganstva ter ga pregovorila, da bi se dal krstiti. Kralj je bil trd, dasi je moral občudovati sv. življenje Klotildino. V tistem času so se hoteli frankovske dežele polastiti Alemeni. Klodvik je šel na vojsko, da bi jih zapolil nazaj. Klotilda ga opomni, naj v sili kliče na pomoč Boga kristjanov. Blizu Kolina se vname huda bitka l. 496. Sicer hrabri Franki se jamejo umikati pred močnejšim sovražnikom. V skrajni sili se spomni Klodvik besedi svoje blage žene, pa začne moliti: »O Bog kristjanov, katerega moli moja žena Klotilda, podeli mi danes zmago; jaz in vse ljudstvo bomo potem tebe molili.« — Molitev je bila uslišana. Alemeni so bili premagani. Ko je Klotilda čula o slavni zmagi, je šla možu naproti. Klodvik jo je pozdravil z besedami: »Klodvik je premagal Alemen, ti pa Klodvika.« — Kraljica je odgovorila: »Gospodu vojnih čet gre čast za obojno zmago!« — Božični praznik je bil izbran za slovesnost sv. krsta. Kralj je šel s 3000 odličnimi Franki v cerkev, kjer je molil apostolsko vero, nato ga je pa krstil škof Remigij. Za njim je prejel sv. krst tudi 3000 frankovskih velikašev.

Po smrti svojega moža je živila sv. vdova še 39 let — kakor redovnica — v molitvi, postu in zatajevanju. — Pokopana je v Parizu v cerkvi sv. apostolov, ki jo je bil dal sezidati njen mož Klodvik. Danes je ta cerkev posvečena sv. Genovefi.

Vprašanja in odgovori.

F. J. — Pungart: Se ne spominjamo, da bi bili kaj prejeli. Pripómnimo pa, da pesmic ne moremo vseh priobčiti, ker niso vse godne za tisk. Dopise sprejemmo radle volje, pri pesmih so pa večje zahteve glede vsebine in oblike. Látinski pregovor pravi: »Poeta nascitur« — pesnik se ne da narediti, marveč mora biti takorekoč rojen za to. Brez zamere.

J. Ž. — Boršt v Istri: V zadevi galice in žvepla pišite c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani.

Da glavobol tako pogostoma nastopi, ni nič čudnega. V glavi se ne konča samo vse živčevje združeno po možganih, temveč se tu nahajajo prav na gosto krovne žilice. Vsak do-godek, ki naše živce razburi, vsak povod, ki povzroči valovanje krvi, nam povzroči glavobol. Raditega priporočamo, da se ima pri rokah bolečine lajšajoče domače zdravilo proti glavobolu, Fellerjev dobrodíšeči rastlinski esenčni fluid z zn. „Elza-Fluid“, 12 steklenic tega bolečine lajšajočega sredstva, stane poštnine prosto le 6 kron. Črtnik zoper migreno, katerega se lahko nosi s seboj v žepu, ter odstrani glavobol z drgnenjem po čelu, se lahko naroči obenem in stane samo 1 krono. Če pa je glavobol posledica slabe prebave ali zaprtja, se naj vzame Fellerjeve lagodno odvajajoče, želodec okrepujoče rabarbarske kroglice z zn. „Elza-kroglice“, 6 škatlic prosto poštnine za 4-40 K. Ta tri priznana domača zdravila se naroče pristna samo pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzatr. 16 (Hrvatska.) Bledolični otroci, malokrvne deklice in slabotne osebe uporabljajo z dobrim uspehom pristno, očiščeno Derschovo — ribje olje, 2 orig. steklenici 5 kron poštnine prosto. Posebne prednosti tega izdelka so: noben zoperen duh in prijeten okus. (—fb—)

To in ono.

Več ni mogel. Gospod Pivnik se je vrnil s štirinajst dnevnega dopusta v pisarno. Ker je bil ves ta čas v Monakovem, ga sprejmejo z velikim spoštovanjem in pričakujejo, da jim pove kaj o starih in novih umotvorih in umetnosti. Kolega Vedorad ga vpraša slovesno: »Povej mi, kaj si delal vseh teh štirinast dni v mestu umetnosti?« — »Kaj naj bi delal?« se je začudil Pivnik. »Vsak dan sem izpil štiri bokale piva.« — »Nič drugega?« so zategnili razočarani tovariši. Pivnik je obžaloval: »Kaj hočete, več nisem mogel.«

Kdaj človeka pameť sreča? V Galsenkirchen je peljal te dni pred oltar 82 letni ženin 75 letno nevesto. Oba skupaj jih imata na hrbtu 157. — Pač za izpremembo v vojskinem času.

Samozavest. Sodnik: »Ker je ključavnica potrta, kaže, da je bilo siloma ulomljeno!« — Zatoženec: »Če jaz ulomim, nikoli ključavnice ne potarem!«

V vojaški pisarni. Major: »Kako se pišete?« — Vojak: »Ropas.« — Major: »Z enim ali z dvema p?« — Vojak: »Kakor je; če se mudi z enim, če ne, pa z dvema!«

Listnica uredništva. G. č. V. A. — Bomo ustregli, kolikor se bo dalo. Kar smo prejeli, pride večinoma še na vrsto. Tudi drugo zadevo bomo rešili v Vašem zmislu. Zdravi! — Več »črtic z bojišča« in vojaške pozdrave smo morali odložiti za prihodnjo številko.

Dobre knjige.

Pravice vpoklicancev v vojno službo-vanje in njih družin do vzdrževalnin (preživnin, državnih prispevkov k preživljanju) podpor in preskrbnin. Cena 50 vin. Knjižica je pisana jasno in vsakemu umljivo; deli se v štiri poglavja: I. Vzdrževalne družin vpoklicanih v vojno službovanje (preživnine, prispevki k preživljanju). — II. Preskrbnine vojakov invalidov in njih družin. — III. Preskrbnine družin padlih in umrlih ali pógresanih vojakov. — IV. Vzorcí za prošnje. — Vsakdo, ki se čuti prikrajšanega v podporah, najde v zadnjem oddelku različne vzorce za prošnje, katere mu je vložiti, da dobi to, kar mu je po postavi zajamčeno. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Lekarna pri „Mariji Pomočnici“ v Vipavi.

Vljudno sporočam, da sem prevzel vodstvo lekarnice, ki bo odslej redno odprta. Potrudil se bom, da ustrežem vsaki želji. Posebno priporočam **špeciálne kapljice za želodec**, vsa domača zdravila, konjak, klesarske kemikalije in želatino.

»Antimilbina« gotovo učinkujoče sredstvo proti srbečici, garjam in vsakemu podlišaju.

Naročila po pošti točno!

Z odličnim spoštovanjem

Mr IVAN MED.

Kuverte s firmo, pisma, račune itd.

izvršuje natančno po naročilu
Katoliška tiskarna v Ljubljani.

Mama, daj SIDA medu

ki je najcenejša in najboljša jed s kruhom. Ceneno, izberno, okusno hranilo je **Sida med**, napravljen iz umetnega medu. Med je bil dosedaj predrag, sedaj je lahko v vsaki hiši vedno v zalogi in se zjiva lahko vsaki dan, osobito kot **maža za kruh** namesto dragega surovoga masla, s čimer se doseže jako znaten prihranek. Ena sama poskušnja Vas bo o tem prepričala. Nadomestila mnoga druga draga jedila. Vsaka gospodinja prihrani mnogo denarja. — **En zavojček velja 35 vin.** Dobliva se pri razpósljalnici **JOSIP BERDAJŠ, Ljubljana 6, Zeljarska ulica.** 6 zavojčkov Sida medu 3 krcni po povzetju ali če se pošlje denar naprej. 1589

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 24. maja: 40, 15, 21, 81, 20.
Linc, 27. maja: 88, 81, 33, 75, 73.

SKRIVALNICA.

Mama, kje pa si?

Razglas.

V torek 13. junija 1916 pričenši ob 10. uri dopoldan in naslednje dni se bode prodalo na licu mesta, na

prostovoljni javni dražbi potom c. kr. sodnije v Cerklnici,

gozdno posestvo „Občina“ pri Otavah.

Posestvo je po c. kr. geometru razdeljeno na 50 parcel. Prodalo se bode po posameznih parcelah ali pa skupno s parno žago in hišo za stanovanje. Natančni pogoji se izvedo pri **ANTONU DRAŠLERJU v Borovnici** poleg kolodvora. Kupci se vabijo, da si ogledajo parcele pred dražbo.

— Priporočamo

Kolinsko kavino primes v korist obmejnim Slovencem!

Edino dobri in solidni stroji so samo „Gritzner“ in „Afrana“

Prednosti: kroglični tek, biserni ubod (Peristich), Pouk o vezanju in krpanju brezplačno v hiši.

Edina tovar. zaloga šivalnih strojev

Josip Petelinc
Ljubljana

blizu franc. mostu, 3. hiša za vodo.
10letna garancija.

Iv. Murnika nasl. ANT. STERGAR,

v Kamniku kupuje vsako množino po najvišji ceni:

Tršljikovo lublje (skorjo)	arnikovo cvetje
lapuhovo perje	lipovo cvetje
orehovo perje	kalmuževe korenine
beladona perje	št. Janževe korenine
planinski mah	suhe borovnice, kumino, itd.

1199

Posebno letos je veliko lečeče na dobrih poljskem orodje, da se delo z lahkoto in hitro spravi, vsled tega naj vsak kose naroči pri

F. S. Škrabar v Višnjicah, Turške kose

kateri že več let razpošilja priznane najboljša, garantirano dobre

v dolžosti	56 do 61 cm	67 do 72 cm	78 do 84 cm
po	K 2—	K 2-25	K 2-60

Pri naročilu na 10 komadov skupaj pošlino prosto na vsako postajo. Preprodajalci dobe primeren popust.

Sprejme se takoj pod ugodnimi pogoji zdrav in krepak

trgovski vajenec

poštenih in uglednih starišev, pri tvrdki **Martin Plut** v Črnomlju, Belokranjsko.

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

Kako pozno je sedaj?

tako se stiši mnogokrat popraševati ljudi, kateri pač imajo uro v žepu ali na steni, ampak svoji lastni uri ne verjamejo, ker je le slaba, netočna, vedno stoječa bazar ura. Kdor nasprotno ima Suttnerjevo uro, ve vedno natanko, kako pozno je.

Lastna znamka „IKO“ najboljši zanesljiva ura.

Lastna znamka „IKO“ najboljši zanesljiva ura.

St. 000 Zepna ura z radijem, ki se ponoči sveti	K 8-40
410 Nikel.-anker-Roskopf ura	4-10
705 Roskopf ura, kolesje v kamnih tekoče	5-90
719 Srebrna rem. ura	7-80
720 Srebrna cilinder rem. ura	9-70
1450 Bela kovinasta verižica nikelnasta	2-80
916 Srebrna verižica	3-20
89 Double zlata verižica	5-90

Velika izbira ur za gospode in dame, verižice, prstane, broške, obeske, zapestnice, zavrtnate verižice, ubane, blago v zlatu in srebru, namizna orodja, daljnogledje itd. v velikem ilustrovanem

ceniku z mnogimi podobami katerega zahtevajte zastoj in pošlino prostoga.

Razpošilja se po povzetju ali pa če se denar vnaprej pošlje. Neugajajoče zamenjam. Vse ure so natančno preizkušene.

Lastna tovarna ur v Švicah.

H. SUTTNER samo v Ljubljani št. 1

1203 Nima nobene podružnice.

Sodarski mojster Avg. Repič v Ljubljani, Kolezijska ul. 18, sprejme takoj 1249

3 vajence

v starosti 14—16 let. Hrana in stanovanje v hiši.

V Šmartnem ob Savi je naprodaj

zemljišče s poslopjem

ki se lahko z malimi stroški prevredni v stanovanja. Istotako je naprodaj na lepem prostoru v **Blažičih blizu Reke**

hiša

ugodna za trgovino in gostilno. Več o vsem tem se poizve pri „Gospodarski Zvezi v Ljubljani“.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi Lorelejskimi lasmi ki sem jih dobila po 14 mesečni rabi pomade, ki sem jo iznašla sama. To je edino sredstvo proti izpadanju las, za njih rast in negovanje, za ojačitev lasišča, pri moških krepko pospešuje rasti brade, in že po kratki dobi daje lasem in bradi naravni blesk in polnast in jih varuje pred prezgodnjim osivenjem do najvišje starosti.

Lonček po 4, 6 in 10 kron.

Do pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštnim povzetjem ali denar naprej iz tvornice kamor je naslavljati vsa naročila

Ana Csillag, Dunaj I, Kohlmarkt II.

Vsi

vemo, da je dobro desinfekcijsko sredstvo pri toaleti in postrežbi bolnikov velike važnosti. Dandanes se zahteva, da učinkuje desinfekcijsko sredstvo sigurno in hitro, dalje pa, da ima tudi dober duh in da je poceni. Zelo pogosto

bomo

opazili, da se desinfekcijska sredstva, ki imajo duh po karbolu, odstranijo, ker se ta zli vonj težko odpravi z rok, obleke in perila. Če pa vedno le

Lysoform

rabimo, nimamo nobenih neprijetnosti. Lysoform ima prijeten, aromatičen vonj, je poceni in nestrupen. Originalne steklenice v vsaki lekarni in drožeriji po K 1-25. Vsi naj bi torej le Lysoform

- Nove cene od 1. maja:
Lysoform à steklenica 100 gr	K 1-25
„ „ „ 200 gr	K 2-50
„ „ „ 500 gr	K 4-—
„ „ „ 1000 gr	K 7-—
Lysoform toaletno milo kos à	K 2-—
Poprave meta-Lysoform ustna voda	K 2-—

Ako naročite

in to nemudoma storite,

1 srečko avstr. rdečega križa, 1 srečko ogrskega rdečega križa, 1 srečko budimpeštanske bazilike, 1 dobitni list 3% zemlj. srečk iz leta 1880, 1 dobitni list 4% ogrskih hip. srečk iz leta 1884. (Koledni obrok za vseh pet srečk ozdr. dobitnih listov samo 5 kron 12 žrebanj vsako leto, glavni dobitki 630.000 K)

dobite igralno pravico do dobitkov ene turške srečke v znesku do 4.000 frankov popolnoma zastoj!

Pojasnila in igralni načrt pošilja brezplačno: Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani, n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamst. zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot, rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenjski zavarov. že po prvem letu.

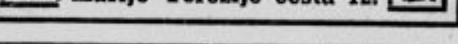
Stanje zavarovanj koncem 1914 K 173.490.838—
Stanje gar. fondov koncem 1914 K 48.732.029-76
V letu 1914 se je izplačalo zavarovancem na dividendah čistega dobička K 432.232-66

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje veljavno hkrati za vojno zavarovanje, naj se v listno koristi obrne do gerij. in osig. podružnice.

Prospekti zastoj in pošlino prosto.

Sposobni zas'opniki se sprejmejo po najugodnejšim pogoji.

Marije Terezije cesta 12.

rabili.

Gospodarska Zveza v Ljubljani

ima v zalogi sledeča krmila:

Drehove tropine (cele) v ploščah po K 84— in zmlite à K 87— za 100 kg brez vreč.

Rapsve tropine v ploščah po 76 K brez vreč à 100 kg.

Olupke sladkorne pese v balah in vrečah po 50 kg à K 53— za 100 kg brez vreč.

Sladkorno krvno klijajo po 48 K à 100 kg z vrečama vred.

Poljedelci! Naročajte pri Gospodarski zvezi **semena, ječmen, domačo in nemško deteljo, graščico.** Semensko koruzo za zeleno krmo dobimo!

Kmetovalci! Preskrbite si od Gospodarske zveze **kajrita, kalijevo sol, 8% kaljev, 18—20% mineralni in kostni superfosfat, mešana gnojila, zlasti 14% žlindro,** ki se dobi v papirnatih vrečah po 50 kg za K 10— à 100 kg z vrečo vred. Naročniki naj dostavljajo lastne vreče franco naš naslov, sicer se naročila ne bodo mogla izvršiti, ker železnica v papirnatih vrečah blaga ne sprejema. Dobi se tudi v plátnenih vrečah po 13-20 K à 100 kg z vrečo vred.

Gospodarska zveza pa **nakupuje** tudi po najugodnejših cenah koruzne storže, ajdove, prosene in druge plevle.

Poljedelske stroje, motorje, mlatinice itd. naročajte le pri **Gospodarski Zvezi.**

Izborno se je obneslo za vojake v vojski in sploh za vsakega kot najboljšje

bol oblažajoče mazanje

pri prehlajenju, reumatizmu, gibanju, iščiasci, prani, vratni in bolesti v hrbtu

Dr. Richter-ja

Sidro-Liniment. respetol sumpos.

Nadomestilo **Sidro-Pain-Expeller.**

Steklenica kron. — 80, 1'60, 3'—

Dobiva se v lekarnah ali direktno v Dr. Richter-jevi lekarni „Pri zlatem lovu“, Fraga, 1., Elizabetina cesta 6.

Dnevno raspošiljanje.

1 ali 2 učenca

poštenih staršev, krepka fanta, sprejme v uk za mizarstvo obrt mizarški mojster:

Al. Trink, Ljubljana, Linhartova ulica.
1164

Lepa birmanska darila.

Največja zaloga zlatnine, srebrnine in briljantov po nizkih cenah.

Vojne trpežne ure

Za obilni obisk vabi

F. CUDEN
v Ljubljani

nas: roti frančiškanske cerkve

Srebrni prstan z rdečim križem lepo emailiran K 2'—

Naročnje cenik z koledarjem — je tudi po pošti zastop.

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejlje!

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:

1440

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov

Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe, 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enake, 3. vse poliske pridelke, žita in krmo, 4. zvonove proti prelomu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, osiroma doživlje in druge kombinacije in proti nezgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnica.

Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1913 K 673.350'17, so poskočile koncem l. 1913 na K 735.147'17.

Todaj, čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rasel zaklad.

Ponudbe in pojasnila daje ravnateljstvo, glavno poverjeništvu v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki.

Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

GORČEVA

KOLESA PRIZNANO NAJBOLJŠA SEDANJOSTI X

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TEREZIJE CESTA ŠT. 14 NOVI SVET

MASPROTI KOLIZEJA ZAHTEVAJTE PRVI SLOV. CENIK BREZPLACNO

500K

Vam plačam ako Vam ših krutih oces, bradavice in trde kože tekem 3. dni s korenino, brez bolečin ne odpravi

RIA - BALSAM.

Cena lončku z jamstvenim pismom K 1'50, 3 lončki K 4'—, 6 lončkov K 5'50.

Kemeny, Kaschau (Kassa) L., poštni predal 42/550, Ogrsko.

Varčne gospodinje

mi pošljite volnene in bombažaste cunje, ločene brez kovin in gumbov, v 5 kg zavojih po pošti, nad 20 kg po železnici. Plačam do preklica za volnene cunje, nogavice, robce i. t. d. K 2'— za kilo, za bombažaste in polvolnene cunje 50 vln za kg, po prejemu blaga po odbitku poštnine in vrnitine. V vsak zavoj naj se vloži list z naslovom pošiljalca.

JOSIP MILLER,
tkalnica
Schluckenau - Češko.

Na prodaj ima

brinje

za kuho brinjeveca v poljubnih množinah po nizki 815 ceni tvrdka Ivan Jelačin v Ljubljani.

Ustanovljeno leta 1893.

Ustanovljeno leta 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim prisilivom sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanjim vlagateljem so za pošiljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

ljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranjšijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,788.340 K.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karel Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Grušen, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Marhar Alejski, gimn. profesor v Ljubljani; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik, c. kr. gimn. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, prof. bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimn. prof. v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Cadež, katehet v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. Ba. rač. učitelj v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; Avguštin Zajc, c. kr. rač. revizent in posestnik v Ljubljani.